

Posudek na bakalářskou práci

Jan VAŠÍČEK, *Radikální interpretace, pravda, objektivita*. Katedra logiky FF UK, Praha, 2013

Předložená bakalářská práce se zabývá tématem Davidsonovy teorie radikální interpretace a její souvislosti s tradičními filosofickými pojmy pravdy, poznání a objektivitu. Autor vykládá Davidsonovu originální koncepci s ohledem na její vývoj od šedesátých let dvacátého století, kdy se Davidson pokoušel s využitím prací A. Tarského vybudovat systematickou teorii významu, přes vypracování teorie radikální interpretace až k „pozdnímu“ období, v němž Davidson zpochybnil sociálně sdílený jazyk a promyslel vztah mezi praxí jazykové interpretace, pojmem objektivního přístupu ke světu a problematikou epistemologické skepse.

Autorův výklad Davidsonových myšlenek je přiměřeně přesný. Litovat lze snad jen toho, že se autor předložené práce často spokojil jen s parafrází či citací Davidsonovy úvahy a nepokusil se danou věc čtenáři přehledně vysvětlit svými vlastními slovy. Příkladem budiž např. autorovo citování Davidsonova temného výroku, že „metodologie interpreta není [...] nic jiného než epistemologie viděná v zrcadle významu“, nebo až příliš stručná poznámka pod čarou na s. 15: „Permutace pomocí zástupných funkcí (*proxy functions*)“. Takové „informace“ čtenáře spíš uvrhnou do zmatků než by mu cokoli objasnily.

Pokud jde o konkrétní výtky, zastavil bych se jen u několika málo bodů, jež považuji za hodné zmínění. Na s. 16 se hovoří o idiolektu jako o „základním subjektu“ jazykové komunikace. Tomuto vyjádření autora příliš nerozumím. Chce říci, že idiolekt se osamostatňuje od mluvčích a chová se jako samostatný subjekt? Na s. 20 se hovoří o Ramseyho teorii rozhodování, podle níž může být sázka na jistotu dokladem toho, že peníze mají pro probanda „zmenšující se hodnotu“; tento výklad situace pokládám za dosti bizarní a nejsem s to jej brát za „stejně adekvátní“ výkladu, že subjekt nevěří, že na minci padne orel – výkladu, který je podle mne mnohem rozumnější. (To je však spíš kritika původní Ramseyho-Davidsonovy teorie [pokud se ovšem jedná o parafrázi jejich úvahy – autor zde neodkazuje na literaturu], nikoli autora předložené práce; nabízím to spíš jen jako možný námět debaty.) Na s. 22 práce: „Je to až druhá teorie, která nám dovoluje...“ – není mi jasné, co je onou „druhou“ teorií (a vlastně ani co je teorií první). Na s. 23: „naše vlastní standardy pravdy“ nepokládám za ekvivalentní našemu „obrazu světa“; to první se podle mne týká principů uplatnění pojmu pravdy (které se snaží postihnout např. Tarského konvence T), to druhé otázky, z čeho se skládá svět. Na s. 35 a v Závěru: Davidsonovo zdůrazňování toho, že u žádné propozice si nikdy nejsme jisti tím, zda je pravdivá, se mi zdá kolidovat s jeho ujištěním, že většina přesvědčení je pravdivá ze své podstaty. Jako by se mu nechtěně pravda rozpadala na dva pojmy: jeden můžeme připsat téměř vždy, druhý, náročnější, v podstatě nikdy (viz citace o Platónově *Theaitétovi* na s. 35). (Opět: jde mi spíš jen o námět k prodiskutování.) Na téže str. 35 se také hovoří o „stupni pravdivosti“, což mi připadá

značně nestandardní. Odůvodnění jistě stupně připouští – ale pravdivost? Tamt.: „v takovém vymezení je pro poznání v užším slova smyslu potřeba jiné kritérium...“ – nerozumím, co má být poznáním v užším smyslu a vůči čemu je to v opozici. Konečně, na s. 36 se znalosti vševědoucího interpreta dělí na znalost světa a příčin souhlasu mluvčích s větami a na „idealizovanou evidenční bázi každého radikálního interpreta“. Není ale centrální součástí této evidenční báze právě „znalost příčin souhlasu mluvčích s větami“? (I celý zbytek prvního odstavce na s. 37 pokládám za dost vágní a hlavně temný.)

Z formálního hlediska bych upozornil snad jen na ne zcela standardní podobu odkazů pod čarou, v níž se užívá anglická podoba zkratek, jež mají české ekvivalenty, např. „Trans.“; za zcela bezdůvodné pak pokládám poměrně časté užívání zkratky „Print. str.“, jejíž smysl mi ani není úplně zjevný.

Navzdory uvedeným drobným výhradám se domnívám, že zadání práce bylo naplněno uspokojivě a že práce i po jiných stránkách splňuje podmínky na bakalářské práce kladené (přiměřený rozsah, přesnost výkladu, vyjádření vlastního pohledu na věc). Proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **výborně**.

V Praze dne 11. 6. 2012,

Tomáš Marvan, Ph.D.